

- 1 הפנים האחרונות אנו שואלים יותר ויותר על המונח "חינוך ביתי". מקרים רבים של הורים הבוחרים לא לשלוח את ילדיהם לבתי הספר הציבוריים/ הפרטיים, ותחת זאת להעניק להם חינוך ביתי ע"פ השקפותיהם החינוכיות האישיות. אותם הורים סבורים כי חסרונותיה של מערכת החינוך עולים על יתרונותיה וכי חינוך ביתי הוא מסלול חלופי שאונה על צרכיו האישיים של ילדם. נשאלת השאלה, האם על המדינה לאשר להורים המעוניינים בכך לתת את ילדיהם בשיטה זו, ולא במערכת החינוך המסורתית המקובלת בה עשרות שנים.
- 5 אני מתנגדת לשיטה חינוכית זו. ראשית כל, מסלולת האימוץ המקובלת תורמות לאחידות החברה המדינית ישראל, ובמדינות העולם כולו. תלמידים המתחנכים על גבי עקרונות אימוצים אחידים ובהם, גם אם בהבדלים כאלו ואחרים, מרכיבים מסוים של דבר חברה בעלת מנהל מסוים. חינוך הוא הבסיס החשוב ביותר ליצירת חברה מתקנת ואחידה, ורציון זה עלול להיפגע עקב פילוג התלמידים בין חינוך ביתי לחינוך פורמלי.
- 10 בנוסף, הורים רבים מסוכנים כי יש בידיהם את הכלים והידיע המקצועי/חינוכי, ע"מ להקנות לידיהם את ההשכלה והידיע הרצויים. אך ברוב המקרים לא כך הדבר. הורים רבים חסרים תחומי ידע מסוימים כמו גם שיטות אימוץ והכשרה מקצועיות. אימוץ ביתי עלול לפגוע משמעותית בהשכלתו של ילדם, וליצור פיגור ופער טיבתי ילדים אחרים בני אותו גיל, ההולכים לבתי הספר. מדוע על סמך החלטה חסרת אחריות של הורה תימוץ מילדו האפשרות לקבלת השכלה ראוייה?
- 15 מנגד, ישנה הסברה כי חינוך במערכת החינוך המקובלת מכילה בחובה חסרונות חינוכיים מובהקים. הדבר מכאן יותר אל השקפות חינוכיות אפחות אל תכני האימוץ. האידיאל הוא לשלוח את ילדך אל מוסד המעניק לתלמידים השכלה ראוייה כמו גם חינוך וציבוב דמותו, בדגש על עקרונות, מידות ומוסר. ולבצע, עם השנים ישנה פליעה מהותית בתחומים אלו. לכן הורים רבים מבקשים קודם כל
- 20 אתת ליצור ערכים בהם אלו שהם עצמם מאמינים בהם, בתקווה שבעתיד
- 25

יתבטא הדבר בילד.

אמנם זוהי מטרה נעלה ומשובה כשלא צמחה, אך היא ברמת פיתרון במסגרת האפשרויות המקובלות המוכרות, ואין הדבר מצריך הזכאה מוחלטת של הילד מבית הספר. ניתן להקנות לילד ערכים נוספים גם כאשר הוא שב מבית הספר ולהפחיר לו לקבל רק את המוטב ולא את הקלוקל.

30

אסיכוחו של דבר, חינוך מוסדי-ממלכתי היא מערכת חינוך שהוכיחה את עצמה שנים רבות, היא תורמת הן להשכלתו של התלמיד והן לעיצוב דמותו ועולם ערכיו, גם אם ישנם חסרונות, כמו בכל מערכת. עלינו לנסות לתקן את הכשלים במערכת החינוך, ולנסות לשפר את הקיום, ולא להחזיר בפתרון דרסטי כלן ליחוד ביתי, העולו להביק יותר מאשר להעיל.

35

1 לאחרונה, ישנה תופעה נפוצה של חינוך ביתי ילידים. בעקבות התופעה אלה
השאלה האם חינוך זה הוא ראוי או שיש לאסור אותו? התומכים בחינוך
ביתי טוענים כי כל הורה בכאי לחנך את ילדיו לפי דרכו וערכיו ולכן החינוך
הביתי יכול לענות על צרכים שהחינוך הציבורי איננו יכול לענות עליהם. איננו
5 מכחישה טענה זו, אולם לדעתי חינוך שאינו ניתן לביקורת אינו ממלא את תפקידו
מפני שכך אין שום אינציקטור לבידוק האם הילד רכש השכלה וערכים נאותים,
ולכן יש לבידוק החינוך הציבורי.

10 אטענתי, מערכת החינוך מהווה לא רק דרך להענקת השכלה אלא היא אחד
הכלים המשפיעים ביותר על הדורות הבאים. מערכת החינוך נועדה להעניק לכל
האזכאוסיה השכלה וערכים שווים, וכך יוצר דור העל זרות לאומית חזקה וידי
נרחה. אולם, אם כל אדם יהיה שברצונו ללמד את ילדיו בביתו, כיצד נוכל לוודא
שילדיו מתחנכים על ערכי המדינה? ואף יותר מכאן, אם כל ילד ילמד בביתו
כיצד נוכל להחן אותו על החומר הנלמד, הרי הרינו אינם מורים בכל המקצועות,
ולכן הם לא יוכלו להכינו כראוי להחיות ההגרות וכך ילדים אלו לא יצליחו
15 בהחיות ההגרות ולא יהיה מדד ראוי להשכלתם. ולכן, יש לשלוח את הילדים
לחינוך ציבורי כדי שיקבלו השכלה נאותה ויתחנכו על ערכי המדינה.

20 מנגד, יש הטוענים כי החינוך הביתי הוא פתרון לבעיות השונות במערכת החינוך.
אטענתם, החינוך הביתי מאפשר לכל ילד לקבל את היחס המתאים לו. כמו כן,
חינוך זה מאפשר להורים להעניק לילדיהם את השקפותיהם החינוכיות
והאישיות, וכך הם לא נאלצים לסמוך על אדם זר שיחנך את ילדיהם. כמו כן,
החינוך הביתי מאפשר לילד ללמוד את הפוטנציאל הטמון בו (לעומת החינוך
הציבורי, שאם תמיד יכול לאפשר זאת). אמנם, ישנם ילדים העל צרכים מיוחדים,
ילדים אלו זקוקים לעיתים לתשומת לב רבה כדי שיוכלו להצליח. בבתי הספר
הציבוריים ילדים אלו נבאעים בחברה ולא מקבלים את תשומת הלב לה הם
25 זקוקים כדי להצליח. כאן בא החינוך הביתי ומעניק לילד תשומת לב לפי צרכו.
לסיכום, ראינו את הדעות השונות לגבי החינוך הביתי. אולם, לדעתי ניתן למצוא

פתרון מסוג שונה של בית ספר - בית הספר הפרטי. הורים רבים מוצאים
בבית ספר מסוג זה מענה לצרכי ילדיהם. בתי הספר הפרטיים יכולים להעניק
את תשומת הלב הנדרשת לילדים מיוחדים, וכמו כן הם חלק ממערכת החינוך
ולפי כך הם נותנים לילדים את ההשכלה הנדרשת הן בתחום הערכי והן בתחום
הלימודי.

30

- 1 כיום הרוב מדינות העולם קיים ותקף חוק חינוך חובה, המחייב את ההורים לשלוח את ילדיהם ללמוד בבתי ספר. ישנם המתנגדים לחוק זה בטענה כי הם מעוניינים לחנך את ילדיהם בחינוך ביתי, לפי השקפותיהם החינוכיות האישיות. אני מתנגד לטענה כי יש לאפשר ללמד את ילדיהם בחינוך ביתי וכעת אציג את עמתי.
- 5 טענתי המרכזית מצוה אין לאפשר להורים המעוניינים לחנך את ילדיהם בחינוך ביתי היא מכיוון שרוב ההורים הם אינם אנשי מקצוע המוסמכים בהוראה ולכן יפגעו החינוכו של הילד יותר מאשר יתרמו. חוק חינוך חובה נוצר להבטיח כי כל אזרחיה הצעירים של המדינה זוכים לחינוך הולם ע"י אנשי מקצוע מוסמכים ולאפשר למדינה להתוות את תוכני הלימוד ואת שיטות ההוראה.
- 10 בנוסף לכך, זהו חוק התקף לרוב מדינות העולם ולכן אין צורך כי הוא מבוצע באופן מקצועי ותחת פיקוח ע"י הממשלה, הרי יש להבטיח כי החינוך עולה בקנה מידה שווה עם שאר מדינות העולם.
- 15 ישנם המתנגדים לעצתי וטענו כי יש לאפשר להורים לחנך את ילדיהם בחינוך ביתי בטענה כי המסגרת כזו תאפשר תשומת לב רבה יותר לנטייתו וצרכיו האישיים של הילד, מה באת ועוד, כי הם הביאו את ילדם לעולם וברצונם לחנכו לפי עקרונותיהם. אני סוותר את טענה זאת מכיוון שחוק חינוך חובה אחראי על כל ההורים והילדים ואין לאפשר חריגים, טענה נוספת התחזק את טעמתי היא כי חוק זה הוא כולו עולמי ולכן יש קאורדינציה בין המדינות הרבות לשמור על אותה רמה. חוסר חינוך זה יפגע הילד שיחסר או כמה מרכיבים בסיסיים המאומצים בבתי הספר ועלול לפגוע כאשר יתגבר וירצה להשתלב במדינות אחרות.
- 20 לסיכום, יתרונותיה של מערכת החינוך של חוק חינוך החובה עולים על חסרונותיהם ויש לזבוק בהם הרי הם שווים בכלל המדינות ותחת פיקוח ממוז. לכן יש לסמוך כי הם עושים את המיטב לילדים ויש לסרב להורים המעוניינים לחנך את ילדיהם בחינוך ביתי.
- 25